

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
Волинський національний університет імені Лесі Українки
Факультет історії, політології та національної безпеки
Кафедра музеєзнавства, пам'яткознавства та
інформаційно-аналітичної діяльності

СИЛАБУС

вибіркового освітнього компонента
НАУКОВА КОНЦЕПЦІЯ МУЗЕЙНОЇ ЕКСПОЗИЦІЇ:
ТЕОРІЯ І ПРАКТИКА

підготовки першого (бакалаврського) рівня вищої освіти
спеціальності 027 Музеєзнавство, пам'яткознавство
освітньо-професійної програми «Музейний менеджмент,
культурний туризм»

Луцьк – 2022

Силабус освітнього компонента «НАУКОВА КОНЦЕПЦІЯ МУЗЕЙНОЇ ЕКСПОЗИЦІЇ: ТЕОРІЯ І ПРАКТИКА» підготовки бакалавра, галузі знань 02 Культура і мистецтво, спеціальності 027 Музеєзнавство, пам'яткознавство, за освітньо-професійною програмою «Музейний менеджмент, культурний туризм».

Розробник: Ковальчук Євгенія Іванівна, доцент кафедри музеєзнавства, пам'яткознавства та інформаційно-аналітичної діяльності, кандидат історичних наук, доцент.

Погоджено

Гарант освітньо-професійної програми:

(Надольська В. В.)

Силабус освітнього компонента затверджений на засіданні кафедри музеєзнавства, пам'яткознавства та інформаційно-аналітичної діяльності протокол № 3 від 20 жовтня 2022 р.

Завідувач кафедри

(Гаврилюк С. В.)

1. Опис освітнього компонента

Найменування показників	Галузь знань, спеціальність, освітня програма, освітній ступінь	Характеристика освітнього компонента
Денна форма навчання	02 Культура і мистецтво	Вибірковий
		Рік навчання <u>3-й</u>
Кількість годин/кредитів 270/9	027 Музеєзнавство, пам'яткознавство	Семестр <u>6-ий</u>
		Лекції: <u>64</u> год.
		Практичні (семінарські): <u>64</u> год.
ІНДЗ: немає	Музейний менеджмент, культурний туризм	Самостійна робота: <u>126</u> год.
		Консультації: <u>16</u> год.
	Бакалавр	Форма контролю: залік
Мова навчання – українська		Навчальний план 2020 р.

II. Інформація про викладача

Ковальчук Євгенія Іванівна

кандидат історичних наук

доцент

доцент кафедри музеєзнавства, пам'яткознавства та інформаційно-аналітичної діяльності

Контактна інформація: (0956874544, eikov@ukr.net)

Дні занять: (<http://194.44.187.20/cgi-bin/timetable.cgi>)

III. Опис освітнього компонента

1. **Анотація курсу.** ОК «Наукова концепція музейної експозиції: теорія і практика» належить до переліку вибірових навчальних дисциплін і спрямований на поглиблення знань здобувачів вищої освіти з: теорії та практики експозиційної роботи музею; щодо сучасних форм експозиційного показу та методики створення наукової концепції музейної експозиції, етапів її розробки.

2. **Пререквізити та постреквізити освітнього компонента.**

Пререквізити: ОК «Вступ до спеціальності», «Історія музейної справи», «Музеєзнавство», «Музейні центри світу», «Фондова та науково-

дослідна робота музеїв», «Експозиційно-виставкова робота музеїв».

Постреквізити: Набуті компетентності можуть бути використані під час складання атестаційного екзамену, написання кваліфікаційної роботи.

3. **Мета і завдання освітнього компонента.** Метою є поглиблення знань про етапи та практики укладання наукової концепції музейної експозиції, набуття практичних навичок з методики побудови музейної експозиції.

Основні завдання вивчення ОК полягають у тому, щоб: ознайомити здобувачів вищої освіти з публікаціями, присвяченими питанням створення наукових концепцій музею; ролі монографічних досліджень у побудові експозиції та врахуванні дискусійних проблем висвітлення тематики частин експозицій; поглибити знання про сучасні вітчизняні та зарубіжні практики створення наукової концепції експозиції музею; сформувати навички формування наукової концепції.

4. Результати навчання (компетентності).

Загальні компетентності (ЗК): ЗК 1. Знання та розуміння предметної області та розуміння професійної діяльності. ЗК 5. Здатність до пошуку, оброблення та аналізу інформації з різних джерел. ЗК 8. Здатність вчитися і оволодівати сучасними знаннями.

Спеціальні (фахові) компетентності (СК): СК 4. Здатність до експозиційної, науково-фондової, культурно-просвітницької діяльності на основі професійно-профільованих знань. СК 9. Здатність проектувати розвиток музейно-заповідної мережі, закладів музейного типу. СК 12. Здатність здійснювати дослідження попиту і пропозиції на ринку культурного туризму та формувати конкурентоздатний культурний продукт.

Програмні результати навчання (ПР): ПР 2. Аналізувати й узагальнювати історико-культурний матеріал у певній системі. ПР 12. Досліджувати та інтерпретувати історико-культурну інформацію музейних предметів, об'єктів культурної спадщини, природних пам'яток. ПР 13. Розробляти наукові концепції експозицій та виставок для музеїв, заповідників, інших закладів музейного типу.

5. Структура освітнього компонента

Назви змістових модулів і тем	Усього	Лек.	Практ. (сем.)	Сам. роб.	Конс.	Форма контролю /Бали
Змістовий модуль 1. Наукове проектування експозиції в музеях різних						

профілів							
Тема 1. Наукова концепція краєзнавчого музею.	20	4	4	10	2	УО, ДС, РМГ, Р/4	
Тема 2. Наукова концепція природничого музею.	20	4	4	10	2	УО, ДС, РМГ, Р/4	
Тема 3. Наукова концепція меморіального музею.	20	4	4	10	2	УО, ДС, РМГ, Р/4	
Тема 4. Наукова концепція художнього музею.	20	4	4	10	2	УО, ДС, РМГ, Р/4	
Тема 5. Наукова концепція історичного музею.	20	4	4	10	2	УО, ДС, РМГ, Р/4	
Тема 6. Наукова концепція технічного музею.	20	4	4	10	2	УО, ДС, РМГ, Р/4	
Тема 7. Підходи до формування концепції у приватних збірках.	20	4	4	10	2	УО, ДС, РМГ, Р/4	
Тема 8. Монографічний метод у побудові експозиції.	14	2	2	10		УО, ДС, РМГ, Р/2	
Тема 9. Особливості формування наукової концепції тематичної виставки.	18	4	4	10		УО, ДС, РМГ, Р/4	
Разом за модулем 1	172	34	34	90	14	34	
Змістовий модуль 2. Сучасні вітчизняні та зарубіжні практики створення наукової концепції експозиції музею							
Тема 10. Планування експозиції: визначення мети, завдань, шляхів реалізації; профілю музею; характеристика і комплектування фондів.	20	6	6	6	2	УО, ДС, РМГ, Р/6	

Тема 11. Розробка розширеної тематичної структури і тематико-експозиційного плану.	13	4	4	5		УО, ДС, РМГ, Р/4
Тема 12. Сценарій експозиції.	13	4	4	5		УО, ДС, РМГ, Р/4
Тема 13. Формування наукової концепції музеїв та місць пам'яті.	13	4	4	5		УО, ДС, РМГ, Р/4
Тема 14. Наукова концепція як спосіб налагодити зв'язки з громадськістю.	13	4	4	5		УО, ДС, РМГ, Р/4
Тема 15. Наукова концепція музею як інтелектуальний продукт. Проблема авторського право.	13	4	4	5		УО, ДС, РМГ, Р/4
Тема 16. Міжнародні практики створення наукової концепції музею.	21	8	8	5		УО, ДС, РМГ, Р/8
Разом за модулем 2	106	34	34	36	2	34
Активна участь у роботі семінарських занять						16
Виконання завдань для самостійної роботи						20
Всього годин / Балів	270	64	64	126	16	100

*Форма контролю: ДС – дискусія, ДБ – дебати, Т – тести, ТР – тренінг, РЗ/К – розв'язування задач / кейсів, ІНДЗ / ІРС – індивідуальне завдання / індивідуальна робота студента, РМГ – робота в малих групах, МКР / КР – модульна контрольна робота/ контрольна робота, Р – реферат, а також аналітична записка, аналітичне есе, аналіз твору тощо.

6. Завдання для самостійного опрацювання.

1. Охарактеризувати етапи проєктування експозицій музеїв.
2. Опрацювати питання щодо особливостей створення наукової концепції музейної експозиції в історико-культурних заповідниках.

3. Опрацювати питання щодо особливостей створення наукової концепції для арт-галерей.
4. Опрацювати питання «Наукова концепція археологічного музею».
5. Опрацювати питання «Наукова концепція етнографічного музею».
6. Опрацювати питання «Наукова концепція музею під відкритим небом».
7. Проаналізувати наукову концепцію експозиції конкретного музею (на вибір здобувача вищої освіти).
8. Підготувати структурний план експозиції тимчасової виставки.
9. Підготувати тематико-експозиційний план стаціонарної виставки.
10. Вказати на сильні та слабкі сторони наукової концепції виставкового проєкту Волинського краєзнавчого музею.
11. Оглянувши Художній музей та Музей сучасного мистецтва в м. Луцьку, сформулювати їх наукову концепцію. Скласти порівняльну таблицю, у якій навести сильні та слабкі сторони сформованої наукової ідеї у цих музеях.
12. Познайомитись з науковими концепціями музеїв України, що подані у мережі Інтернет, для залучення громадськості для їх обговорення.
13. Підготувати презентацію наукової концепції музею країн ЄС/США/іншої країни на вибір здобувача освіти.

IV. ПОЛІТИКА ОЦІНЮВАННЯ

При вивченні освітнього компонента застосовується поточний та підсумковий семестрові форми контролю. Поточна оцінка є сумою балів, які отримує здобувач вищої освіти за: поточну роботу з відповідних тем (64 балів), активну роботу на лекційних і семінарських заняттях (16 балів). Також, передбачено обов'язковий контроль засвоєння навчального матеріалу дисципліни, віднесеного на самостійну роботу (20 балів). Поточний контроль (засвоєння окремих тем) проводиться у формі усного опитування або письмового експрес-контролю (тестування) на лекціях та семінарських

заняттях, у формі виступів здобувачів вищої освіти з доповідями (рефератами, повідомленнями, есе тощо) при обговоренні навчальних питань на семінарських заняттях.

При вивченні дисципліни необхідно спиратися на конспект лекцій, рекомендовану навчальну та наукову літературу. Вітається використання інших джерел з альтернативними поглядами на ті чи інші питання задля формування продуктивної дискусії з проблем освітнього компонента.

Відвідування занять є обов'язковим. У разі підписання здобувачем вищої освіти індивідуального плану обов'язковим є відвідування лише семінарських занять. Високо оцінюється прагнення здобувачів вищої освіти: регулярно відвідувати заняття; планомірно та систематично засвоювати навчальний матеріал; активно працювати на лекційних і семінарських заняттях, брати участь в обговоренні дискусійних питань; повною мірою долучатися до активних форм навчання; відпрацьовувати пропущені семінарські заняття. З поважних причин (наприклад, хвороба, міжнародна мобільність) навчання може відбуватись в он-лайн формі.

Недопустимими є: пропуски з неповажних причин та запізнення на заняття; користування мобільним телефоном, планшетом чи іншими мобільними пристроями під час заняття (окрім випадків, передбачених навчальним планом та методичними рекомендаціями викладача); списування та плагіат.

Здобувачі вищої освіти мають дотримуватися академічної доброчесності: самостійно виконувати усі навчальні завдання, завдання підсумкового контролю. У разі використання ідей, тверджень, відомостей при виконанні усіх завдань, передбачених силабусом, необхідно у формі посилань вказувати на джерела інформації. Дотримуватись норм законодавства про авторське право і суміжні права. Дотримуватись положень «Кодексу академічної доброчесності ВНУ імені Лесі Українки».

У випадку, якщо здобувач освіти не відвідував окремі аудиторні заняття з поважних причин та надав підтверджуючий документ, на

консультаціях він має право відпрацювати пропущені заняття (усно або у формі тестування) та добрати ту кількість балів, яку було визначено на пропущені теми. Пропущені з поважних причин заняття відпрацьовуються у визначений час згідно затвердженого графіка.

Результати навчання, здобуті здобувачем освіти шляхом неформальної та/або інформальної освіти, визнаються у ВНУ імені Лесі Українки шляхом валідації. Порядок та процедура визнання регламентується «Положенням про визнання результатів навчання, отриманих у формальній, неформальній та/або інформальній освіті у ВНУ імені Лесі Українки». Визнанню можуть підлягати такі результати навчання, отримані в неформальній освіті (професійні курси/тренінги, громадянська освіта, онлайн-освіта, професійні стажування тощо), які за тематикою, обсягом вивчення та змістом відповідають як освітньому компоненту загалом, так і його окремому розділу, темі (темам), індивідуальному завданню, які передбачені силабусом навчальної дисципліни. Визнання результатів навчання, отриманих у неформальній та/або інформальній освіті, відбувається в семестрі, що передує семестру початку вивчення освітнього компонента, або під час вивчення ОК (але не пізніше початку останнього місяця навчання, враховуючи ймовірність непідтвердження здобувачем результатів такого навчання).

Загалом оцінювання здобувачів здійснюється відповідно до «Положення про поточне та підсумкове оцінювання знань здобувачів вищої освіти ВНУ імені Лесі Українки». Максимальну кількість балів (100) можна набрати упродовж семестру за результатами виконання усіх видів робіт, які передбачені силабусом.

V. ПІДСУМКОВИЙ КОНТРОЛЬ

Семестровий залік виставляється здобувачам освіти на підставі результатів виконання усіх видів запланованої навчальної роботи упродовж семестру за 100-бальною шкалою. У дату складання заліку викладач записує

у відомість суму поточних балів, які здобувач освіти набрав під час поточної роботи (шкала від 0 до 100 балів).

У випадку, якщо здобувач освіти протягом поточної роботи набрав менше як 60 балів, він складає залік під час ліквідації академічної заборгованості. У цьому випадку бали, набрані під час поточного оцінювання, анулюються. Максимальна кількість балів на залік під час ліквідації академічної заборгованості – 100. Повторне складання заліку допускається не більше як два рази: один раз – викладачеві, другий – комісії, яку створює декан факультету.

Терміни проведення підсумкового семестрового контролю встановлюються графіком навчального процесу.

Перелік питань для підсумкового контролю:

1. Наукова концепція краєзнавчого музею .
2. Наукова концепція природничого музею.
3. Наукова концепція меморіального музею.
4. Наукова концепція художнього музею.
5. Наукова концепція історичного музею.
6. Наукова концепція військового музею
7. Наукова концепція технічного музею.
8. Наукова концепція археологічного музею.
9. Наукова концепція етнографічного музею.
10. Наукова концепція музею під відкритим небом.
11. Підходи до формування наукової концепції у приватних збірках.
12. Монографічний метод у побудові експозиції.
13. Особливості формування наукової концепції тематичної виставки.
14. Планування експозиції: визначення мети, завдань, шляхів реалізації.
15. Зв'язок наукової концепції з музейними фондами.
16. Використання допоміжних матеріалів під час створення наукової концепції музею.

17. Сценарій експозиції.
18. Формування наукової концепції музеїв та місць пам'яті.
19. Наукова концепція як спосіб налагодити зв'язки з громадськістю.
20. Наукова концепція музею як інтелектуальний продукт. Проблема авторського право.
21. Міжнародні практики створення наукової концепції музею.
22. Особливості створення наукової концепції музейної експозиції в історико-культурних заповідниках.
23. Особливості створення наукової концепції для арт-галерей.
24. Відображення наукової концепції у тематико-структурному плані експозиції.
25. Відображення наукової концепції у тематико-експозиційному плані експозиції.

VI. Шкала оцінювання

Оцінка в балах	Лінгвістична оцінка
90 – 100	Зараховано
82 – 89	
75 – 81	
67 – 74	
60 – 66	
1 – 59	Незараховано (необхідне перекладання)

VII. Рекомендована література та інтернет-ресурси

1. Боровик М. Наукова робота в музеях виходить принципово на новий рівень. *Військово-історичний меридіан*. 2013. № 1. URL : <http://vim.gov.ua/images/sbor/162-163.pdf>.

2. Висоцька К. І., Мельник П. В. Наукова концепція і тематико-експозиційний план музею М. С. Грушевського в селі Сестринівка Козятинського району. *Музейний вісник Вінниччини: Наук.-практ. зб.* Вінниця, 2008. Вип. 3. С. 3–37.

3. Дмитренко А. Музеї: колекції, експозиції, атрибуція, музейники: збірник статей. Луцьк: Терен, 2020. 348 с.: іл.

4. Захарчук В. Створення меморіальної експозиції Літературно-меморіального музею-квартири П. Г. Тичини в м. Київ: концептуальні принципи, робота з експонатурою, проблеми. 2020. URL : <http://tychynamuseum.com.ua/wp-content/uploads/2020/12/muzejna-ekspozycziya.pdf>.

5. Ковальчук Є. Музей у сучасному світі: розробка наукової концепції. *Волинський музейний вісник: Наук. зб.: Вип. 3. / упр-ня культури і туризму Волин. ОДА; Волин. краєзн. музей; каф. документознавства і музейн. справи ВНУ ім. Лесі Українки ; Упоряд. А. Силюк, Є. Ковальчук.* Луцьк, 2012. С. 17–22.

6. Кондель-Пермінова Н. Концепція музейного центру історії архітектури імені академіка П. Ф. Альошина. *Сучасні проблеми дослідження, реставрації та збереження культурної спадщини.* Київ, 2006. С. 65–76.

7. Кучинко З. М., Чибирак С. В. Музеї археології та етнографії при Волинському національному університеті імені Лесі Українки: історія, формування колекцій та експозиційна діяльність. *Вісник Харківського національного університету імені В. Н. Каразіна. Серія «Історія України. Українознавство: історичні та філософські науки».* Харків, 2020. Випуск 31. С. 82–89.

8. Легасова Любов До питання про наукову концепцію розвитку меморіального комплексу. *Військово-історичний меридіан.* Спецвипуск. 2013. URL : https://vim.gov.ua/pages/journal_files/07.10.2013/pdf/15-28.pdf.

9. Маркіна Л. А. Сучасні методологічно-наукові концепції планування експозиції на прикладі музеїв історичного профілю в Китаї. *Vita Antiqua*. 2019. № 11. С. 190–199.

10. Снагощенко В. Еволюція концептуальних моделей сучасного музею. *Світогляд – Філософія – Релігія*: зб. наук. праць. Суми: УАБС НБУ, 2013. Вип. 4. С. 306–315.

Інтернет ресурси

1. Наукова концепція експозиції Національного музею Голодомору-геноциду. URL : https://holodomormuseum.org.ua/wp-content/uploads/2021/07/si_concept_2-3.pdf.

2. Публічне обговорення концепції щодо створення музейних експозицій з історії України та Запорізького краю. URL : <https://zpmuseums.jimdofree.com>

3. Музей для людей. Побудова сучасних експозицій в історичних музеях. URL : <https://vumonline.ua/course/museum-for-people-construction-of-modern-expositions-in-historical-museums/>

4. Exhibitions and events. URL : <https://www.britishmuseum.org/exhibitions-events>